

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta Pedagogická

Diplomová práce

Soubor sedmi výukových panelů a jejich grafické řešení

Bc. Alexandra Stieberová

Učitelství pro 2.stupeň ZŠ, obor Dě-Vv

Vedoucí práce: MgA. Mgr. Stanislav Poláček

Plzeň 2014

Zadání BP

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni.....

Podpis:.....

Poděkování:

Touto cestou bych chtěla poděkovat mému vedoucímu diplomové práce MgA. Mgr. Stanislavu Poláčkovi za odborné vedení, ochotu, cenné rady a připomínky při tvorbě mé práce. Poděkování si také zaslouží moje rodina, která mě po celou dobu práce podporovala.

V Plzni.....

Podpis:.....

Anotace

Cílem mé diplomové práce bylo vytvořit soubor sedmi výukových panelů a jejich grafické řešení se zaměřením na dějepis. V rámci praktické části vzniklo sedm výukových panelů zaměřených na nejvýznamější panovníky naší historie. Obsahem teoretické části je seznámení s panovníky a jejich životem, dále uvádím zdroje mé inspirace a popis mnou vyrobených výukových panelů.

Annotation

The aim of my thesis was to create a set of seven educational panels and graphic design with a focus on history. In the practical part of the resulting seven learning modules focusing on the most important rulers of our history. The theoretical part is an introduction to the rulers and their life, and I present my inspiration and made me a description of educational panels.

Obsah:

1	ÚVOD.....	7
2	PANOVNÍCI.....	8
	2.1 Karel IV.	8
	2.2 Marie Terezie.....	9
	2.3 Jiří z Poděbrad.....	10
	2.4 Jan Lucemburský.....	12
	2.5 Přemysl Otakar I.	13
	2.6 Přemysl Otakar II.	14
	2.7 Vladislav Jagellonský.....	15
3	INSPIRACE.....	16
	3.1 Pop-art.....	16
	3.2 Andy Warhol.....	16
4	TVORBA VÝUKOVÝCH PANELŮ.....	19
	4.1 Výukové panely	19
	4.1.1 Výukový panel- Marie Terezie.....	21
	4.1.2 Výukový panel – Karel IV.....	22
	4.1.3 Výukový panel- Jiří z Poděbrad.....	23
	4.1.4 Výukový panel- Jan Lucemburský.....	24
	4.1.5 Výukový panel- Přemysl Otakar I.....	24
	4.1.6 Výukový panel- Přemysl Otakar II.....	25
	4.1.7 Výukový panel- Vladislav Jagellonský.....	25
5	POUŽÍVANÉ GRAFICKÉ PROGRAMY	27
6	DIDAKTICKÁ ČÁST.....	28
	6.1 Návrh výukové jednotky.....	28
7	ZÁVĚR.....	31
8	RESUME.....	32
9	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	33
10	OBRAZOVÁ PŘÍLOHA.....	34

1. Úvod

Téma mé diplomové práce je Soubor sedmi výukových panelů a jejich grafické řešení. Výukové panely jsou zaměřeny na můj druhý aprobační předmět a to dějepis. Při zadávání práce jsem již měla představu o tom, co bych chtěla vytvořit. Mým úmyslem bylo žákům představit nejslavnější panovníky naší historie zajímavějším způsobem než byli dodnes zvyklí. Bylo poměrně těžké vybrat jen sedm panovníků, protože každý panovník v našich dějinách zanechal zasebou mnoho zásluh pro které byl právě výjimečný. Proto jsem se zaměřila opravdu jen na velká jména naší historie, která jsou všem známá. Zvolila jsem jména jako Přemysl Otakar I. a II., Marie Terezie, Jan Lucemburský, Karel IV., Jiří z Poděbrad a Vladislav Jagellonský. Každý z těchto panovníků znamenal pro naši zemi řadu změn a zanechal mnoho odkazů na svoji dobu vlády. Mým cílem bylo žáky ve školách upoutat hned na první pohled. Většinou žáci kolem výukových tabulí jen tak projdou a nezajímají se o to, co se na nich píše. Snažila jsem se o změnu a to v tom, aby tabule žáky zaujaly svojí vizuální podobou a přilákaly je k přečtení informací. Mým úkolem tedy bylo vytvořit sedm výukových panelů a jejich grafické řešení, do kterých jsem se snažila vložit portréty panovníků, jejich hlavní přínosy pro naši zemi v podobě malých kreseb a samozřejmě i jejich životopisy. Zpracovávat diplomovou práci pro mě bylo velice zajímavé a poučné. Sama jsem se dozvěděla mnoho o daných panovnících a poprvé zkusila dělat výukové tabule pro školy. Doufám, že tyto tabule sama někdy vyzkouším v praxi.

2. Panovníci

V této kapitole bych se ráda zmínila o jednotlivých panovnících o jejich osobním životě a životě za jejich vlády. Každý panovník jistě pro svoje zásluhy stojí za určitou dávku pozornosti.

2.1 Karel IV.

Český a německý král, římský císař Karel IV. se narodil 14.5.1316 v Praze, jako nejstarší syn Jana Lucemburského a Elišky Přemyslovny. Dostal jméno, které bylo obvyklé u Přemyslovců a to Václav. Pocházel z dynastie Lucemburků.

Jako malý čelil rozporům svých rodičů, které vyvrcholily odloučením Karla od matky a byl ukrýván na hradě Loket a později na Křivoklátě. V roce 1323 ho otec předal na vychování francouzskému dvoru. Na pařížské univerzitě studoval svobodná umění a učil se vladaření. Uměl číst a psát- to nebývalo u panovníků této doby běžné. Ovládal pět jazyků. Jméno Karel převzal po francouzském králi Karlu I. Sličném, který byl jeho kmotrem. Ještě jako velice mladý se oženil s Blankou z Valois. Jejich sňatek byl předem domluvený. Karel ve Francii a Lucembursku strávil sedm let. Poté spravoval otcovy severoitalské državy.

Česká šlechta v roce 1333 požadovala po Janu Lucemburském, aby se Karel ujal vlády. Král jim do jisté míry vyhověl a synovi udělil titul moravského markraběte. Jan Lucemburský svého syna příliš v lásce neměl, bál se jeho silné konkurence.

Po návratu do Čech se Karel setkal se zcela zuboženým královstvím. Pražský hrad se nedal obývat. Také se těšil na setkání se svou matkou, kterou od dětství neviděl. Ta však zemřela ještě před Karlovým návratem.

Roku 1344 založil arcibiskupství pražské. Prvním českým arcibiskupem se stal Karlův přítel Arnošt z Pardubic.

V červenci roku 1346 byl zvolen římským králem. V ten samý rok se stal českým panovníkem, po smrti svého otce, který padl v bitvě u Kresčaku. *“Pro pražský korunovační ceremoniál přikázal vytvořit novou honosnou korunu, zvanou svatováclavská.”*¹

---

¹ČORNEJ, Petr. Panovníci českých zemí, Havlíčkův Brod, 1992, Fragment, ISBN 80-901070-5-2, str.32

Rok 1348 byl, co se týče Karlovy aktivity, velice plodným. Vydal mnoho důležitých listin, založil několik institucí a dal vystavět významné stavby. 7.4.1348 založil Karlovu univerzitu v Praze a tím se stala Praha evropským centrem vzdělanosti. Tato univerzita byla první ve střední Evropě. Dále založil Nové Město Pražské, jehož centrem se stalo dnešní Karlovo náměstí. Na Pražském hradě došlo také k řadě změn, Karel IV. nechal obnovit královský palác a podpořil další stavební práce na Svatovítské katedrále a kapli sv. Václava. Nechal též vystavět novou královskou hrobku a do ní převézt ostatky českých králů a církevních hodnostářů. Jeho další zásluhou je přestavba Juditina mostu na kamenný Karlův most. Dále pak nechal vystavět hrad Karlštejn. „*V nejvýznamnějších prostorech této pevnosti, kapli sv. Kříže, střežila obrazová galerie 129 světců, symbolizujících nebeské vojsko, říšské korunovační klenoty.*“²

Rok 1348 nebyl, ale pouze veselý. Zemřela mu manželka Blanka z Valois, kterou velmi miloval. Jeho další ženou se stala Anna Falcká, ale ta roku 1353 také zemřela. Třetí Karlova žena byla Anna Svídnická. Bohužel též zemřela jako velmi mladá. Jeho poslední ženou byla o třicet let mladší Alžběta Pomořanská. Všechny tyto sňatky byly dobře naplánované, ale přesto velice harmonické.

Jeho plnohodnotný život byl zmařen zlomeninou v krčku levé nohy. Jelikož se prakticky nemohl hýbat, dostal zápal plic a 29.11.1378 zemřel.

2.2 Marie Terezie

Marie Terezie, česká a uherská královna se narodila 13. května 1717 ve Vídni, jako nejstarší dcera císaře a krále Karla VI. a Alžběty Kristýny. Dětství a mládí Marie Terezie bylo šťastné. Marie byla krásná a zdravá dívka, která se účastnila všech dvorských slavností, přitom nezanedbávala ani vzdělání. Plyně hovořila německy, italsky, francouzsky a slušně i španělsky a latinsky. Také se zajímala o klasickou literaturu, hudbu a tanec.

V roce 1737 se provdala za korunního prince lotrinského vévodství, Františka I. Lotrinského. V roce 1740 se pak Marie Terezie na základě tzv. pragmatické sankce ujímá moci nad habsburskou monarchií.

---

²ČORNEJ, Petr. Panovníci českých zemí, Havlíčkův Brod, 1992, Fragment, ISBN 80-901070-5-2, str.32

Její nástupnictví však ihned zpochybní několik zájemců o země monarchie. Pruský král Fridrich II. už v prosinci roku 1740 zaútočí na Slezsko, další útoky pak přicházejí ze strany bavorského kurfiřta Karla Albrechta, Francie či Saska. Tímto začíná tzv. Válka o dědictví rakouské. Díky této válce se z Marie Terezie stala hrdá, panovačná a ctižádostivá panovnice. Roku 1743 se stala českou královnou. „*Česká šlechta se loajálně přihlásila k nové panovnici a zúčastnila se její korunovace na českou královnu dne 12.5.1743. Leč dílčí zisk neznamenal celkové vítězství ve válce. Marie Terezie v ní na úkor Slezska ztratila Kladsko, většinu Slezska a část italských provincií, na druhé straně však dosáhla uznání svého muže Františka I. Lotrinského císařem a potvrzení platnosti pragmatické snake.*“³

Zlomovým byl rok 1765 kdy zemřel manžel Marie Terezie. Po jeho smrti učiní svým spoluvládce svého nejstaršího syna Josefa II. Pod nátlakem svého syna se Marie Terezie účastní prvního dělení Polska v roce 1772, které si pak do konce svého života vyčítá.

Co se týče vnitřních záležitostí habsburské monarchie, císařovna Marie Terezie, byla nucena nepříznivým hospodářským stavem habsburských zemí a zároveň ovlivněna osvícenstvím, začít ve druhé polovině 18. století s postupným zaváděním osvícenských reforem. Zavádí reformy soudnictví, stavy jsou zbaveny svého vlivu na zemské úřady, je zavedena jednotná měna, jsou vytvořeny tereziánské katastry, vydán robotní patent a velká změna se děje i ve školství, kde je zavedena povinná školní docházka.

Rodinný život Marie Terezie byl šťastný, s manželem Františkem I. Lotrinským měla šestnáct dětí, které stály na počátku habsbursko-lotrinské dynastie.

Marie Terezie umírá 29.listopadu 1780, kdy její osobou vymírá habsburská monarchie i po přeslici.

2.3 Jiří z Poděbrad

Český král Jiří z Poděbrad se narodil 23.4.1420 v Poděbradech. Pocházel z rodu pánů z Kunštátu. Jiří byl výborný diplomat a politik. Jeho cesta ke královskému titulu však nebyla snadná.

---

³ČORNEJ, Petr. Panovníci českých zemí, Havlíčkův Brod, 1992,Fragment ,ISBN 80-901070-5-2, str.50

V roce 1437 by Jiří plnoletý a tak se mohl politicky angažovat. Ještě jako nezletilý se zúčastnil bitvy u Lipan. Po smrti císaře Zikmunda se české země ocitly bez vlády. Docházelo k častým roztržkám mezi katolíky a kališníky. Díky tomu docházelo ke společenskému úpadku. Proto musela šlechta spolu s královskými městy vytvořit tzv. landfrýdy, na ochranu pořádku. V čele lanfrýdů stáli hejtmané. V zemi se tedy obyvatelé rozdělovali na dvojí lid a to kališníky a katolíky. Mezi kališníky byl nejmocnější vůdce východočeských landfrýdů Jiří z Poděbrad. Díky častým sporům roku 1448 Jiří z Poděbrad obsadil Prahu a prohlásil, že bude spravovat stát za nezletilého dědice trůnu Ladislava Pohrobka. Roku 1452 byl Jiří zvolen zemským správcem. Spravoval královský majetek, obsadil zemské úřady, pečoval o bezpečnost českých zemí, obnovil těžbu stříbra v Kutné Hoře. V roce 1453 na český trůn nastoupil Ladislav Pohrobek, Jiří je nadále zemským správcem. Ladislav Pohrobek však umírá velice mladý a tak roku 1453 na český trůn nastupuje Jiří z Poděbrad. „ *Byl to akt vpravdě historický, poněvadž ve středověku platilo, že se panovníkem může stát buď člen některé vládnoucí dynastie, nebo příslušník vévodského rodu. Jiří byl pouze pán, takže teoreticky nárok na korunu postrádal.*“⁴

Přesto, že byl Jiří z Poděbrad kališník, oženil se s katolickou šlechticnou Johanou z Rožmitálu. Pro tento fakt papež doufal, že se s novým českým panovníkem domluví a obnoví v Čechách jednotu katolické církve. Jiří však dával přednost snášenlivému soužití katolíků s kališníky v jednom státě. Roku 1462 papež s tímto názorem nesouhlasil, prohlásil krále za kacíře a vyhlásil proti němu křížovou výpravu. Do jehož čela papež postavil uherského krále Matyáše Korvína. Matyáš Korvín toužil po české koruně. Jiří však obklíčil jeho vojsko a Matyáše zajal, pak ho ale velkoryse propustil. Matyáš se nechal v Olomouci zvolit českým králem Jiříkovými protivníky. Jiří pochopil, že v této situaci nemůže pro své syny zajistit nástupnictví.

---

⁴ ČORNEJ, Petr. Panovníci českých zemí, Havlíčkův Brod, 1992, Fragment, ISBN 80-901070-5-2, str.38

Nabídl tedy českou korunu polskému rodu Jagellonců, nedlouho poté v březnu roku 1471 nečekaně zemřel.

2.4 Jan Lucemburský

Lucemburský hrabě, český král Jan Lucemburský se narodil 10.8.1296 v Lucembursku, jako jediný syn lucemburského hraběte a císaře Jindřicha VII. Své dětství prožil v prostředí francouzského dvora v Paříži. Jan byl velice vzdělaný a nadaný. V době, kdy byl jeho otec zvolen německým králem, byla mu nabídnuta česká koruna a ruka princezny Elišky Přemyslovny. 1.září 1310 uzavřeli Jan s Eliškou sňatek. Zanedlouho po tom odcestovali do Prahy. Zde je čekala pyšná a značně sebevědomá česká šlechta. Janovo vládnutí bylo v počátcích dosti nejisté a po smrti jeho otce byla jeho vládnoucí síla oslabena. Podepsal české šlechtě Inaugurační diplomy, které omazovali panovnickou moc ve prospěch šlechty. Po celou dobu jeho vlády stála česká země, její vnitřní správa a rozvoj na okraji jeho zájmů, ale na evropské scéně byl politicky velice aktivní. „*Pobýval raději v západní Evropě, nejčastěji ve Francii a Lucembursku. Proto býval označován nepřítel lichotivým přívěskem král cizinec. Tato charakteristika není ale zcela výstižná. Jan totiž přispěl ke zvýšení prestiže českého státu na mezinárodním poli a svými diplomatickými schopnostmi se zasloužil o rozšíření jeho teritoria.*“⁵ K českému státu připojil Chebsko, Horní Lužici, Vratislav a Slezská knížectví.

Vztah Jana a Elišky nebyl příliš šťastný. Jejich povahy byly rozdílné a pohled na politiku také. Manželství se rozpadlo v roce 1319 poté, co přišel na svět jejich druhorozený syn. Jan podezříval Elišku, že usiluje o vládu pro jejich prvorozeného syna Václava – později Karla IV. Nemýlil se. Václava tedy uvěznil a poté odvezl na francouzský dvůr.

Jeho druhou ženou se stala Beatrix Bourbounská, která mu dala syna Václava, který se později stal hrabětem z Lucemburku.

Jan Lucemburský zemřel v bitvě u Kresčaku 26.8.1346.

---

⁵ ČORNEJ,Petr.Panovníci českých zemí, Havlíčkův Brod, 1992,Fragment ,ISBN 80-901070-50-2, str.32

2.5 Přemysl Otakar I.

Český kníže a král Přemysl Otakar I. se narodil jako syn krále Vladislava II. a Jitky Durynské. O mládí tohoto krále se nedochovaly žádné zprávy. První zmínky jsou známy až od roku 1180, kdy se zasnoubil.

V roce 1185 velel Přemysl vojsku bratra knížete Bedřicha. Jejich úkolem bylo přimět moravské Přemyslovce, k poslušnosti českému knížeti. Přemysl zvítězil 10. prosince v bitvě u Loděnic s Konrádem III. Otou. Poté se oba tito muži smířili a Konrád se po smrti Bedřicha dostal na knížecí stolec. Po jeho smrti se na trůn dostal Václav, syn Soběslava II.. S tím však Přemysl nesouhlasil a zahájil spolu s Jindřichem Břetislavem, proti němu boj o vládu. Václav se ukryl v Praze a poté uprchl do ciziny. V roce 1192 se Přemysl dostal na knížecí stolec. Avšak díky neshodám s císařem byl sesazen.

V roce 1201 vznikl spor mezi papežem Inocencem II., který stál na straně císaře Svaté říše římské Oty Brunšvického, s Přemyslem. Papež požadoval po Přemyslovi odstoupení. Ota nebral na vědomí Přemysla jako krále. Až 24.8.1203 byl Přemysl znovu korunován. „*Nyní již nikdo nemohl pochybovat, že český panovník drží královskou hodnost dědičně. Slavnostně to proklamovala i proslulá listina, známá pod označením Zlatá bula sicilská, kterou Přemyslovi roku 1212 vydal nový římský král Friedrich II. a jež právně vymezovala vztahy mezi českým vládcem a panovníkem Svaté říše římské.*“⁶ Přemysl také vyřešil letitý problém oslabující český stát a to nástupnictví. Vzniklo právo prvorozeného.

Přemysl Otakar I. byl dvakrát ženatý. Poprvé s Adlétou Míšeňskou s kterou se rozešel a jeho druhou ženou se stala Konstancie. S tou měl dceru Anežku, která byla později svatořečena.

Přemysl byl uznávaným panovníkem pro své politické schopnosti. Patřil k největším politikům v naší historii.

---

⁶ ČORNEJ, Petr. Panovníci českých zemí, Havlíčkův Brod, 1992, Fragment, ISBN 80-901070-5-2, str.24

2.6 Přemysl Otakar II.

Český král a moravský markrabě Přemysl Otakar II. se narodil přibližně v roce 1233 jako druhorozený syn Václava I. a Kunhuty Štaufské. „ *Byl to muž, kterého současníci obdařili obdivným pojmenováním král železný a zlatý- byl to panovník- rytíř, neohrožený vojevůdce, který bez zaváhání vedl těžkou jízdu do bitev i na válečné výpravy. Byl to vládce, o jehož bohatství se vyprávělo daleko za hranicemi.* “⁷

Mezi Přemyslem a jeho otcem docházelo často ke sporům. Přemyslův otec se věnoval pouze oblíbenému lovu a na správu země neměl čas. Šlechta též nebyla spokojena s počínáním jeho otce a proto 13.7.1247 zvolila Přemysla za mladšího krále.

Zájmem Přemysla bylo získat Rakousy a Štýrsko. Přemyslův otec proti němu zahájil boj. Přemyslovi se nejdříve dařilo zahnat otce za hranice, ale nakonec jeho atakům podlehl. V roce 1251 byl Přemysl vyslán do Rakous, aby se zde ujal vlády. Oženil se zde s padesátiletou Markétou z rodu Babenberků.

V roce 1253 vypukl boj na českých hranicích. V té době zemřel Přemyslův otec a tak se stal jediným českým králem. Přemysl se chtěl stát římskoněmeckým císařem avšak měl příliš velkou moc, a proto nemohl získat podporu říšských knížat.

Druhou Přemyslovou manželkou byla Kunhuta vnučka uherského krále Bély. Díky tomuto sňatku získal mnohá území a jeho říše se rychle rozrůstala. V roce 1262 mu bylo přiděleno salcburské a pasovské fojství a v roce 1266 Chebsko.

Přemysl v Praze zřídil zemský soud, zakládal nová královská města a zabydloval je německými kupci a řemeslníky.

Sousední panovníci nepřáli Přemyslovi obrovský rozsah jeho říše a ani římský král mu nepřál. Rudolf Habsburský se po svém nástupu snažil získat území patřící Přemyslovi, vyvolával protičeská povstání a nakonec rozpoutal proti Přemyslovi boj.

Přemysl 26.11.1276 uzavřel mír a vzdal se vlády všech zemí, kromě Čech a Moravy. Rudolf i přes domluvený mír, požadoval Přemyslovo odstoupení.

Ten nechtěl kapitulovat a tak zvolil válku i přesto, že neměl velkou šanci v ní zvítězit. V roce 1278 byla jeho vojska na Moravském poli poražena a Přemysl v boji zemřel.

2.7 Vladislav Jagellonský

Český a uherský král Vladislav Jagellonský se narodil 1.března 1456 v Krakově. Často bývá hodnocen jako jeden z nejslabších českých panovníků.

---

⁷ ČORNEJ,Petr. Panovníci českých zemí, Havlíčkův Brod, 1992,Fragment,ISBN 80-901070-5-2, str.26

Vladislav byl tichý a dobrácký a jen těžko zvládal sloužitou vnitřní i zahraniční politiku. Po nástupu na trůn musel pokračovat ve válkách s Matyášem Korvínem a zároveň se vyrovnat s faktem, že čtvrtina Českého království vidí legitimního panovníka nikoli v Praze, ale v Budíně. Vladislav ani Matyáš neměli dostatek sil a prostředků konflikt rozhodnout. Roku 1479 došlo k setkání obou panovníků v Olomouci a k vyhlášení dříve sjednané smlouvy. Oba vládci měli užívat titul český král. Vladislav panoval pouze v Čechách a Matyáš na Moravě, ve Slezsku a v Lužicích.

Matyáš roku 1490 zemřel a jelikož neměl žádné potomky, zvolili uherští stavové za svého krále právě Vladislava, který zcelil zpět všechny země Koruny české. Vladislav byl bohužel v podstatě mírný člověk, podléhající v politickém rozhodování svému bezprostřednímu okolí. „ *Jeho pasivitu ještě násobila stále prázdná královská pokladna a astronomické dluhy. Přesto se pokusil zvýšit lesk panovnické moci honosnými pozdně gotickými stavbami, jako byly Prašná brána, Vladislavský sál na Pražském hradě či královská oratoř v katedrále sv. Víta.* ⁸

Za mlada se často účastnil různých plesů i jiných slavností. Roku 1490 se přemístil do Budína a hlavní české město navštívil už jen dvakrát.

Jeho nerozhodnost ho provázela i v osobním životě. První dva smluvené sňatky s Barborou Hohenzollernskou a Beatrix Aragonskou nebyly uskutečněné. Jeho manželkou se stala až Anna z Foix, kterou velice miloval. Královna Anna mu porodila dceru Annu a syna Ludvíka.

Vladislav byl velmi nemocný a roku 1516 své nemoci podlehl.

---

⁸ ČORNEJ, Petr. Panovníci českých zemí, Havlíčkův Brod, 1992, Fragment, ISBN 80-901070-5-2, str.40

3. Inspirace

Mojí hlavní inspirací pro tvorbu výukových panelů byly pop-artové portréty. Díky tomu, že panovníky většinou známe pouze z maleb dělalo mi zpočátku problémy oprostít se od jejich klasického zobrazování a zakomponovat do toho něco nového, něco bližšího naší době a dnešní dětem. Nejvíce jsem se inspirovala Andy Warholem, jeho portréty Marilyn Monroe. [viz. příloha I].

3.1 Pop-art

Pop-art se objevil ve výtvarném umění koncem padesátých let, v průběhu šedesátých a počátkem sedmdesátých let dvacátého století. Největšího rozkvětu dosáhl v letech šedesátých. Pop-artové umění zasáhlo několik evropských zemí, především Anglii, Francii, Itálii a Německo, avšak největšího rozmachu dosáhlo v USA. Pop-art je zkratka pojmu populární umění. Poprvé byl použit tento název anglickým kritikem Lawrenceem Allowayem roku 1955. Umělci pop-artu se snažili svým uměleckým projevem poukázat na rysy soudobé civilizace. Umělci reagovali na masovost a hlučnost, na svět reklamy a komerce, na erotiku, brutalitu i banalitu idolů, dokázali pozvednout i obyčejné či již bezvýznamné předměty do roviny umění. Tvořili neobvyklými, zvláštními výtvarnými technikami, pracovali na netypické výtvarné podklady, volili zvláštní témata. Malovali výkladní skříně plné zboží, hamburgery a coca-colu, plakáty či portréty slavných umělců nebo politiků, obaly na zboží, auta, apod.

Pop-artisté používali malbu i kresbu, ale také koláž, dekoláž, asambláž, sítotisk, komix a také modelovali ze sádry. Často však různé výtvarné techniky kombinovali. Ke své práci používali i odpad a zbytkové materiály.

3.2. Andy Warhol

Andy Warhol byl americký malíř, grafik, filmový tvůrce a vůdčí osobnost amerického hnutí pop artu. Narodil se 6.srpna 1928 ve Forest City, Pennsylvania, USA a zemřel 22.února 1987 v New Yorku.

Rodiče Andyho Warhola pocházeli z dnešního východního Slovenska, otec emigroval už v roce 1909, aby se vyhnul vojenské službě, matka o devět let později. Warholův otec byl horníkem, pracoval v dolech v Západní Virginii a doma pobýval jen

výjimečně. Andy měl dva bratry, všichni vyrůstali pod dohledem matky, která se nikdy nenaučila pořádně anglicky. V roce 1942 zemřel jeho otec po dlouhé nemoci na následky otravy pitnou vodou a rodina se začala protloukat chudobou. Žili na hranici životního minima. Andy prodával o prázdninách ovoce a vypomáhal při aranžování výloh.

Andy Warhol studoval na Carnegieho technologickém institutu v Pittsburghu obor, jež by se dnes mohl nazývat "škola designu". Zde se seznámil s Philipem Pearlsteinem, známým americkým malířem expresivních aktů. Své studium ukončil s titulem bakalář výtvarného umění.

Po studiích opustil Pittsburgh a odešel do New Yorku, kde s Pearlsteinem pracoval v jednom ateliéru. Zpočátku pracoval jako reklamní grafik, upravoval inzeráty pro módní časopisy (např. pro Glamour, Vogue, Harper's Bazaar). Warholův vzestup dost možná odstartovala Tina Fredericksová (tehdy umělecká šéfkyně časopisu Glamour), jíž se líbily Warholovy kresby, avšak nenašla pro ně uplatnění, protože potřebovala pouze kresby bot. Oznamovala mu, že pro ní jsou stěžejní boty a druhý den přinesl Andy do redakce padesát kreseb bot. Navzdory vzrůstajícímu uznání ve světě reklamy, usiloval Warhol i o to, aby byl uznán jako "skutečný" umělec. Proto měl snahu přizpůsobit se abstraktnímu expresionismu, který měl ještě na přelomu 50. a 60. let v USA nespornou převahu. Byl však příliš velký empirik, pevně upoutaný k viditelným a hmatatelným jevům, než aby mohl uspět jako abstraktní expresionista. Stále navrhoval nákladné reklamy v luxusních a módních časopisech, a s nimi sklízel stále větší a větší úspěchy. Časem si osvojil techniku "blotted line" (tečkovaná linie), jež mu měla pomoci, aby se uchytil v umělecké oblasti. Začal vystavovat v pronajatých galeriích, jeho exponáty se však nesetkaly s nijak velkým ohlasem. Kritikové mu vyčítali přepjatost, "svědomitě nastudovanou perverzitu" astrojenost.

Přesto právě technika "blotted line" znamenala zlom ve Warholově díle. Obtisknutím linií nakreslených tuší reprodukoval původní kresbu a tím znehodnotil dosavadní chápání originálu, jedné z nedotknutelných věcí v dějinách umění.

Andy zaměstnával lidi, kteří mu pomáhali s nápady, kreslili náčrty a kompozice, které on sám později opravil a dokončil. Vedle toho sháněl zakázky a staral se o obchody. V roce 1956 podnikl Warhol cestu po světě, navštívil Itálii, která na něj velmi zapůsobila. V témže roce obdržel cenu Thirty Fifth Annual Art Directors' Club Award za svou reklamu obuvi. Následovalo pozvání od Muzea moderního umění ke

spoluúčasti na výstavě "Nejnovější kresby USA". V té době se také Warhol intenzivněji zajímal o film a jeho hvězdy. Již v období pre-popu byl Andy svým způsobem slavnou osobností.

Na začátku 60.let změnil Warhol náhle a zásadně své tematické spektrum. Náhle tu byly kresby a brzy i obrazy s dolarovými bankovkami, filmovými hvězdami, polévkovými plechovkami, láhvemi na coca-colu, atd. Od 60.let už neobohacoval reklamní grafiku formami velkého umění, ale naopak - velké umění obohacoval křiklavými optickými znaky masové reklamy.

Warhol se proslavil také jako jeden z nejvýznamnějších protagonistů undergroundového filmu. Stěžejním principem většiny jeho filmů je stání popírající pohyb jako podstatu filmu. Jde o princip opakování téhož motivu (podobně jako u jeho sérií pláten), kdy jednotlivá políčka filmu díky těžkopádnosti lidského oka buď splývají v jeden plynulý záběr, nebo v jemné proměny téže činnosti, které vlastně vůbec nevnímáme (např. jídlo, stříhání vlasů). Během 70.let se konalo několik Warholových retrospektivních výstav. V roce 1980 pracoval na výrobě různých videoklipů a na soukromém televizním vysílači "Andy Warhol TV". Mezi léty 1982 - 1986 vznikly obrazy na téma Katastrof, Mýtů a série Oxidace. Posledními obrazovými sériemi byly portréty Lenina a Autoportréty. 22.února 1987 zemřel Andy Warhol na následky běžné operace žlučníku.

4. Tvorba výukových panelů

Mým stěžejním úkolem diplomové práce bylo vytvořit soubor sedmi výukových panelů zaměřených na české panovníky. V této kapitole bych se ráda zaměřila na jednotlivé panely a popsala jejich vývoj od počátečních návrhů až ke konečným verzím.

4.1 Výukové panely

Výukové panely by měly plnit vzdělávací funkci a zároveň by měly žáky upoutat. Výukové tabule pro dějepis zaměřené na život panovníků zemí Koruny české by měli obsahovat portréty jednotlivých panovníků, popis jejich života a jejich hlavní zásluhy pro naši zemi.

Od prvních návrhů jsem měla poměrně jasnou představu, jak by tyto výukové panely měly vypadat. Jak jsem se již zmínila výše, mojí největší inspirací byl pop-art a Andy Warhol. Snažila jsem se proto všechny portréty panovníků stylizovat v tomto duchu. Mě samotné je Andy Warhol velice blízký, líbí se mi jeho tvorba, proto mé rozhodování, jaký styl zvolit bylo poměrně jednoznačné. Právě tento styl a podobnost portrétů měl být jeden ze sjednocujících prvků. Dále jsem každý výukový panel doplnila jménem a datem narození panovníka, životopisem a třemi kresbami nejdůležitějších událostí nebo zásluh z jejich života.

V první fázi navrhování jsem tedy stylizovala portréty panovníků v programu Adobe Illustrator. Kdy jsem pomocí tohoto vektorového programu vytvářela jednotlivé tváře. Z počátku jsem s tím měla trochu problémy, protože jsem nevěděla do jaké míry obličej stylizovat, aby se nevytratila úcta a důležitost králů. Hned v prvních variantách jsem se zabývala barevností. Zkoušela jsem různě barevné varianty, od křiklavých barev po ty pastelové, ale stále mi na tom něco nesešlo. [viz. příloha II].

Přišlo mi, že barva celý panel nějak narušuje. V dalších fázích jsem od barevných variant upustila úplně a volila pouze černobílou variantu. Volila jsem takto z důvodu větší úcty k vládcům. Tyto varianty mě přišly serióznější a nijak nenarušovaly celkový vzhled tabulí. [viz. příloha III].

Dále jsem se začala zabývat umístěním portrétu do formátu B1 tedy 70x100 cm. Pokoušela jsem se o různé způsoby umístění portrétu, ale nakonec jsem zvolila umístění

na střed a do horní poloviny výukového panelu, kde tvář asi nejvíce vynikla a stala se tak dominujícím prvkem celého plakátu. Dále jsem řešila problém barevnosti ve smyslu, rozložení černých a bílých ploch. Původní návrhy vypadaly tak, že celý formát byl černý a pouze portrét s písmem barvy bílé. Postupem času jsem začala černou barvu ubírat až jsem došla k názoru, že někdy méně znamená více. Proto jsem černou plochu volila jen v horní polovině, hlavně tedy kolem portrétu. Jenže ani toto řešení nebylo příliš šťastné, protože panel nepůsobil jako celek, ale spíše rozděleně na části. Nakonec jsem umístila pouze černý svislý pás do středu panelu. Poté jsem začala řešit umístění jména a data narození. Váhala jsem, zda zvolit vodorovné umístění nebo svislé. Je pravda, že v prvních skicách jsem vůbec o svislém umístění neuvažovala a snažila se text umístit vodorovně. Stále jsem se však nemohla zbavit pocitu, že vodorovným písmem opět rozdělují vyučovací panel na části a netvoří ucelený vzhled který jsem požadovala. Po konzultaci s vedoucím mé práce jsem zvolila umístění jména do horní části, po obou stranách výukových tabulí a do svislé polohy. Datum narození jsem nakonec umístila pod jméno ve vodorovné poloze. Tím se celý panel ucelil a nevznikala zbytečná prázdná místa. Jako font písma jsem zvolila Castellar barvy černé a velikost uzpůsobila délce jména panovníků. Zvolila jsem patkové písmo proto, že se jistě více hodí k tématu mých výukových panelů. Není tak tvrdé jako písmo bezpatkové a působí vznešeněji, což koresponduje s panovníky.

Pokračovala jsem sazbou textu, který obsahuje životopis panovníků. Z počátku jsem se zaměřila pouze na významné události z jejich života a psala dané informace jen v bodech, ale po uvážení jsem zvolila variantu toho, že by na panel měl patřit životopis celý. Přeci jen panely mají za úkol žáka vzdělávat, proto bylo žádoucí napsat co nejvíce informací o těchto osobnostech. V tomto okamžiku nastal problém, kam a jak umístit celý životopis do formátu. Od začátku jsem věděla, že nemohu psát souvislý text od jednoho kraje k druhému kraji formátu. Tím by se opět výukový panel rozdělil. Proto jsem text začala umísťovat do černého sloupce na střed, ale s touto variantou jsem nebyla příliš spokojena, protože text byl na sebe příliš nahuštěný. Nakonec jsem tedy text umístila do tří sloupců vedle sebe a zarovнала do bloku. Tím se celý panel opět sjednotil, písmo provzdušnilo a zpřehlednilo a vymizel problém s příliš volným místem po stranách, které vznikalo při variantě textu pouze ve středu panelu. Krajní text je napsán písmem Castellar velikosti 22, černé barvy a v prostředním sloupci je vše totožné, kromě barvy písma, které je v tomto případě bílé.

Zvolila jsem stejný font písma jako ve jménech panovníků, abych dále podtrhla jednotu celého plakátu.

V poslední řadě jsem každý výukový panel doplnila třemi kresbami vyjadřující nejdůležitější události nebo zásluhy ze života panovníků. Kresby jsou černobílé, abych opět ještě více sjednotila celý vzhled výukové tabule. Kresby jsem nejprve ručně nakreslila, posléze naskenovala a upravila v programu Adobe Photoshop. Zkoušela jsem kresby v různých variantách umisťovat po celém formátu tabule. Kdy jsem je umisťovala původně po stranách vedle textu, který byl řazen pouze ve středu, jak už jsem se zmiňovala výše. Ale největší efekt mělo umístění do vodorovné polohy a spodní části výukového panelu, kde jsou kresby rozloženy na bílém podkladu. Kresby jsem nakonec umístila do spodní části proto, že vcelku úhledně zakončují celý panel a myslím si, že vždy jako první nás upoutá portrét panovník a ihned potom nám padne pohled na spodní část, kde uvidíme jejich zásluhy a tak hned od začátku získáme základní a ty nejdůležitější informace jen pomocí vizuálního vnímání bez toho, abychom něco četli. [viz. příloha IV].

4.1.1 Výukový panel- Marie Terezie

Dominantou prvního výukového panelu je stylizovaný portrét Marie Terezie. Portrét je doplněn jménem, datem narození a úmrtí této panovnice. Ve třech sloupcích vedle sebe se nachází životopis královny a celá tabule je doplněna třemi kresbami které se pojí s její vládou. [viz. příloha V].

Josef II.

Zvolila jsem portrét Josefa II.. Josef druhý byl syn Marie Terezie a císaře Svaté říše římské národa německého Františka I. Byl císařem Svaté říše římské, král uherský a český a arcivévoda rakouský. Je jedním z nejdůležitějších panovnických představitelů evropského osvícenství a prosadil řadu osvícenských reforem. Mezi jeho zásluhy patří zavedení Tolerančního patentu, patent o zrušení nevolnictví nebo rušení klášterů které se nevěnovaly veřejně prospěšným činnostem. [viz. příloha VI].

Vojenský řád Marie Terezie

Druhá kresba zobrazuje Vojenský řád Marie Terezie. Byl to nejvyšší rakouský vojenský řád, který byl založen v roce 1757.

Řád byl založen Marií Terezií na oslavu vítězství rakouských vojsk v bitvě u Kolína 18. června 1757. Řád byl udělován důstojníkům, kteří prokázali neobvyklou odvahu při boji nepříteli a za službu svému mocnářství. [viz. příloha VII].

Tolar Marie Terezie

Třetí kresba znázorňuje tolar Marie Terezie. Tento tolar nechala razit Marie Terezie od roku 1780. Tolar platil v mnoha zemích a světadílech. [viz. příloha VIII].

4.1.2 Výukový panel- Karel IV.

Hlavním prvkem tohoto výukového panelu je portrét Karla IV. Též je tabule doplněna o jméno krále a data narození a skonání. U Karla IV. jsem zvolila jako tři nejvýznamější události stavbu Karlova mostu, Karlštejnu a založení Karlovy univerzity. [viz. příloha IX].

Karlův most

Karlův most nahradil původní Juditin most stržený roku 1342 povodní. Stavba nového mostu začala roku 1357 pod záštitou Karla IV. a byl dostaven v roce 1402. Od 17. století bylo na most postupně umístěno třicet soch a sousoší. Karlův most je 516 metrů dlouhý a spojuje Staré Město s Malou Stranou. [viz. příloha X].

Karlštejn

Karlštejn nechal vystavět Karel IV. původně jako skromnou jednověžovou stavbu. Stavba byla započata 10. června roku 1348. Byla dokončena roku 1357 a vnitřní výzdoba až o osm let později. Karlštejn měl sloužit jako uložení Korunovačnických klenotů Svaté říše římské. Později v 15. století sem byly převezeny České korunovační klenoty, které jsou zde uloženy dodnes. [viz. příloha XI].

Karlova univerzita

Třetí kresba znázorňuje pečeť Karlovy univerzity v Praze. Karlova univerzita je jedna z nejstarších evropských univerzit, a nejstarší univerzita ve střední Evropě. Byla založena 7. dubna 1348 Karlem IV. Na počátku měla pouze čtyři fakulty.

[viz. příloha XII].

4.1.3 Výukový panel- Jiří z Poděbrad

Opět je dominantou tohoto panelu stylizovaný portrét Jiřího z Poděbrad. Doplněn textem s životopisem. Tři kresby představují český groš, erb Kutné Hory a portrét Ladislava Pohrobka. [viz. příloha XIII].

Český groš

Kresbu českého groše jsem zvolila k Jiřímu z Poděbrad z toho důvodu, že obnovil ražbu této mince. Český groš byl na svoji dobu poměrně těžká a velká stříbrná mince. Po celou dobu své ražby měla mince v podstatě stále stejný obraz líce i rubu. Lící strana měla vždy okolo české koruny opis panovníka a nápis *DEI GRATIA REX BOEMIE*. Rub mince nesl obraz českého heraldického lva a opis *GROSSI PRAGENSES*. [viz. příloha XIV].

Kutná Hora

Kutná Hora bylo hlavní město stříbra. Zde se po celá léta dolovalo stříbro a Jiří z Poděbrad se zasloužil o obnovu jeho dolování v tomto městě. [viz. příloha XV].

Ladislav Pohrobek

Ladislav Pohrobek zvaný také král dítě byl českým a uherským králem. Za jeho vlády byl Jiří z Poděbrad zvolen zemským správcem a po jeho smrti se stal králem. Ladislav Pohrobek zemřel velice mladý již v sedmnácti letech a tak Jiří nemusel dlouho čekat na svůj nástup na trůn. Z počátku se spekulovalo zda za Pohrobkovou smrtí nestojí právě Jiří, ale později byly tyto domněnky vyvráceny. Ladislav Pohrobek zemřel na vzácnou formu leukémie. [viz. příloha XVI].

4.1.4 Výukový panel- Jan Lucemburský

Čtvrtý panel nese portrét Jana Lucemburského. Opět je doplněn jménem, datem narození a úmrtí a životopisem. [viz. příloha XVII] Doplnující kresby znázorňují portrét Elišky Přemyslovny, mapu zobrazující obsazená území za vlády Jana Lucemburského [viz. příloha XVIII] a ilustraci ze Zbraslavské kroniky.

Eliška Přemyslovna

Eliška Přemyslovna byla manželkou Jana Lucemburského. Jejich manželství však nebylo příliš šťastné. V prvních letech manželství zplodili jen dvě dcery a Jan si přál syna a nástupníka trůnu. Začaly proto časté neshody nejen kvůli dcerám, ale i proto že král trávil dlouhé časy v cizině a hlavně jejich odlišné názory byly velkou překážkou.

Jejich manželství se pomalu rozpadalo i přesto, že nakonec Eliška porodila Janu syna Václava. Roku 1319 se jejich manželství však úplně rozpadlo. [viz. příloha XIX].

Zbraslavská kronika

Pro třetí kresbu jsem vybrala ilustraci ze Zbraslavské kroniky. Ilustrace zobrazuje Jana Lucemburského. Je to nejspíše první vyobrazení tohoto panovníka vůbec.

Zbraslavská kronika je latinsky psaná kronika která vznikala mezi léty 1305–1339 v cisterciáckém klášteře na Zbraslavi, který byl založen roku 1292 českým králem Václavem II. Autory tohoto monumentálního díla jsou dva zbraslavští opaté Ota a Petr Žitavský. [viz. příloha XX].

4.1.5 Výukový panel- Přemysl Otakar I.

Pátý výukový panel nám ukazuje tvář Přemysla Otakara I., [viz. příloha XXI] jeho dvě děti sv. Anežku a Václava I. a pečeť zlaté buly sicilské. [viz. příloha XXII].

Sv. Anežka

Anežka byla nejmladší dcerou Přemysla Otakara I. Patřila k nejvýznamnějším představitelkám panovnické dynastie Přemyslovců. Působila jako řeholnice – abatyše kláštera Na Františku a byla také výraznou osobností politického, kulturního a společenského života. O kanonizaci Anežky usilovala již její prapraneteř, královna Eliška Přemyslovna. Z jejího podnětu byl sepsán latinsky Anežčin životopis. Na oslavu Anežky navázal také císař Karel IV., ale ani jeho snaha nebyla dovršena

procesem papežské kurie. Také v době baroka, byla Anežka oslavována, nejprve jezuiti, a dále členy řádu křižovníků s červenou hvězdou. Teprve roku 1874 byla Anežka z podnětu pražského arcibiskupa a kardinála Bedřicha Josefa Schwarzenberga papežem Piem IX. prohlášena za blahoslavenou. Po dalším úsilí ji 12. listopadu 1989 papež Jan Pavel II. svatořečil. [viz. příloha XXIII].

Václav I.

Václav I. byl druhorozeným synem Přemysla Otakara I. a Konstancie Uherské., který byl na základě Zlaté buly sicilské zvolen českým králem. [viz. příloha XXIV].

4.1.6 Výukový panel- Přemysl Otakar II.

Předposlední výukový panel zobrazuje Přemysla Otakara II. narozeného v roce 1233. [viz. příloha XXV]. K tomuto panovníkovi jsem zvolila tři kresby týkající se života tohoto krále. První kresba zobrazuje erb rodu Přemyslovců. Tento erb jsem zařadila k Přemyslu Otakarovi II. proto, že byl nejvýznamnějším panovníkem přemyslovské dynastie. Druhá kresba představuje Přemysla Otakara II. na pečeti. Byl totiž vynikající rytíř. Poslední kresba je portrét Rudolfa Habsburského s kterým Přemysl vedl neustálé boje o území a i přesto, že mezi sebou sjednali mír, Rudolf požadoval jeho odstoupení. Přemysl Otakar II. nechtěl kapitulovat a tak zvolil cestu války i přesto, že neměl velkou šanci v ní zvítězit. V roce 1278 byla jeho vojska na Moravském poli poražena a on v boji zahynul. [viz. příloha XXVI].

4.1.7 Výukový panel- Vladislav Jagellonský

Dominantou posledního výukového panelu je stylizovaný portrét Vladislava Jagellonského. Opět jako na všech předchozích panelech, najdeme i na tomto jméno panovníka, datum narození a úmrtí a podrobný životopis. [viz. příloha XXVII]. I zde nalezneme tři kresby, z toho jeden portrét Matyáše Korvína, mapu zabraného území za Vladislavovi vlády a strop Vladislavského sálu. [viz. příloha XXVIII].

Matyáš Korvín

Kresbu Matyáše Korvína jsem zvolila z důvodu neustálých bojů, které vedl s Vladislavem Jagellonským. Matyáš Korvín se po smrti Jiřího z Poděbrad nehodlal vzdát vlády, a proto po zvolení Vladislava Jagellonského českým králem se nechal jmenovat v Jihlavě od papežského legáta králem českých zemí. Nakonec Vladislava Jagellonského porazil a získal mnohá území. [viz. příloha XXIX].

5. Používané grafické programy

Nejvíce jsem pracovala s grafickým programem Adobe Illustrator CS3, ve kterém jsem tvořila vlastně veškeré grafické práce. Díky tomu, že jsem v tomto programu pracovala často i dříve, práce v tomto programu pro mě nebyla tak obtížná. A pokud jsem si s něčím nebyla jistá, mým pomocníkem byli knihy Mistrovství v Adobe Illustrator a Velká kniha digitální grafiky a designu. Druhá zmiňovaná kniha mi pomohla s dalším grafickým programem, ve kterém jsem tvořila. Byl to Adobe Photoshop CS3, ve kterém jsem pracovala s nascenovanými kresbami určenými na výukové panely. Nejvíce času jsem v tomto programu tedy strávila nad úpravou kreseb.

6. Didaktická část

Zadání mojí diplomové práce bylo vytvořit a graficky zpracovat výukové panely pro dějepis. Tomu jsem věnovala největší část mé teoretické práce. Vzhledem k tomu, že můj studijní obor je zaměřený na vzdělávání, budu se v této kapitole věnovat využití těchto výukových panelů pro vzdělávání a uplatnění ve školní výuce.

Mé výukové panely by měly sloužit jak ke vzdělávání žáků, tak k vizuální výzdobě učeben dějepisu. Myslím si, že jsem svou diplomovou prací nabídla nový, neobvyklý vzhled těchto tabulí, který by mohl žáky zaujmout na první pohled.

Výukové panely jsou určeny pro žáky druhého stupně základní školy. Kdy nejvíce využitelné budou v sedmých třídách. Úkolem těchto panelů je přitáhnout pozornost žáků k tomuto tématu, které je podle mého velice důležité a žáky často opomíjené, protože v nich nevzbuzuje zájem a motivaci se o panovnících naší země více dozvědět. Je to nejspíše způsobené tím, že žáci nejsou dostatečně motivovaní a není jim toto téma předkládáno žádnou pro ně atraktivní metodou. Když to posoudím ze svého pohledu žákyně, nikdy jsme se moc na základní škole tématem našich panovníků nezabývali a nikdy jsme neměli příležitost mít stále na očích významné osobnosti naší historie. Přestože si myslím, že vizuální zobrazení je velice důležité k lepšímu zapamatování. I když si žák získané informace nebude ihned pamatovat, stále bude mít výukové panely na očích a potřebné znalosti si bude moci doplnit.

Mojí představou tedy bylo vytvořit takové panely, které žáky zaujmou svojí novotou a originalitou a zároveň předají zajímavé informace. Snažila jsem se stylem přiblížit žákům dnešní doby a to si myslím, že se mi poměrně zadařilo. Na každé výukové tabuli jsem vyzdvihla tři podle mého uvážení podstatné události ze života panovníka, které by si především žáci měli zapamatovat. Myslím si, že si často žáci spíše vybaví to, co viděli než to, co četli. Pedagog tedy využívá těchto tabulí k fixaci probíraného tématu a nenásilnou formou žákům vlastně podsouvá nově získané informace. Také se panely dají využít částečně k diagnostice žáků, kdy se učitel ptá na souvislosti mezi obrázkami a panovníky. Žáci potom odpovídají a vyučující se dále může doptávat.

Stále si myslím, že je velice důležité, aby žáci věděli, proč byli jednotlivý panovníci pro naši zemi tak důležití. Jak jsem si ověřila setkáváme se s těmito informacemi celý život a nemusíme historii studovat. Setkáme se s tímto tématem i třeba jen, když jedeme s dětmi na výlet na nějaký hrad či zámek. Vždyť mnoho našich panovníků stojí za jejich výstavbou.

6.1. Návrh výukové jednotky

V této části bych ráda popsala jednu vyučovací hodinu s použitím výukové tabule zaměřené na panovníky českých zemí.

Učivo pro: 7. ročník druhého stupně základní školy

Téma: Osobnosti českých dějin- Karel IV.

Cíl: Žák charakterizuje osobu Karla IV., jeho nejdůležitější činy a data vázající se k jeho vládě. Dokáže popsat hospodářskou a politickou situaci v Čechách za jeho vlády. Uvědomuje si přínos vlády Karla IV. českým zemím.

Časová dotace: 1x 45 minut

Klíčové kompetence: kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikativní

Výukové metody a organizační formy: řízená diskuze, výklad, názorně demonstrační metoda, samostatná práce, reflexe

Hodnocení: průběžné, závěrečné

Kritéria hodnocení: znalost alespoň několika nejdůležitějších informací ze života Karla IV.

Pomůcky: učebnice, sešit, pracovní list, výukový panel Karel IV.

Časový harmonogram:

2 minuty

- úvodní slovo pedagoga, seznámení s průběhem vyučovací hodiny

10 minut

- řízená diskuze se žáky na téma Karel IV., co o něm vědí ještě před odborným výkladem

- od začátku hodiny by již ve třídě visel výukový panel věnovaný Karlu IV., aby žáci věděli o kom se vůbec bavíme, jak vypadal a hlavně zkusili rozpoznat tři kresby a co si myslí, že asi tyto kresby znamenají, jaký mají význam v souvislosti s Karlem IV.

5 minut

- doplňující výklad – Karel IV.

13 minut

-zápis

V sedmé třídě je velice důležité, aby se žáci začali učit psát si zápis sami. Měli by umět rozpoznat podstatné informace od těch méně důležitých. K tomu by ve vyučovacím procesu pomohl právě výukový panel. Žáci budou mít za úkol vypsát z tohoto panelu ty nejpodstatnější informace o panovníkovi. Poté si s pedagogem řeknou a ukáží, které informace to byly, popřípadě si je žáci dopíší.

10 minut

- práce s pracovním listem zaměřeným na vládu Karla IV.

5 minut

- kontrola pracovního listu [viz. příloha XXX].

- závěrečné zopakování

Po konci každé vyučovací hodiny zaměřené na nějakého panovníka naší historie, by ve třídě zůstal výukový panel viset. Pro děti by to mělo být motivační z toho důvodu, že uvidí co se vlastně všechno naučili a též jim budou sloužit k zopakování probrané látky.

7. Závěr

V mé diplomové práci jsem měla za úkol vytvořit soubor sedmi výukových panelů a jejich grafické řešení. Tyto panely jsou zaměřeny na dějepis.

V praktické části diplomové práce jsem vytvořila sedm výukových panelů zaměřených na výuku dějepisu. Věnovala jsem se nejvýznamnějším panovníkům naší historie do 18. století. Vybrala jsem proto Marii Terezii, Karla IV., Přemysla Otakara I. a II., Vladislava Jagellonského, Jiřího z Poděbrad a Jana Lucemburského. Myslím si, že každý z těchto panovníků stojí za chvíli pozornosti a mě samotnou tato diplomová práce donutila a motivovala k hlubšímu zájmu o naše velikány.

V teoretické části jsem se zabírala životy jednotlivých panovníků. Při čtení různých materiálů jsem se dozvěděla mnoho zajímavých informací, které jsem použila v této práci.

Celá tato práce pro mě byla velice poučná z mnoha důvodů. Seznámila jsem se hlouběji s životem našich panovníků. Donutila mě k zamyšlení nad tím jaký dopad jejich vlády měli na náš život. Dále jsem se zdokonalila v práci s grafickými programy Adobe Illustrator a Adobe Photoshop.

8. Resume

In my thesis, I was tasked to create a set of seven educational panels and graphic design. These panels are focused on history.

In the practical part of the thesis I developed seven learning modules focusing on the teaching of history. I gave the most important rulers of our history to the 18th century. I chose against Maria Theresa, Charles IV., Otakar I. and II., Vladislav Jagiello, George of Podebrady and John of Luxembourg. I think that each of these sovereigns are worth your attention and me alone this thesis forced and motivate a deeper interest in our greats.

In the theoretical part I was preoccupied with the lives of individual rulers. In reading various materials, I learned a lot of interesting information that I have used in this work.

All this work for me was an eye-opener for many reasons. I met a deeper life of our rulers. It forced me to think about what impact their rule had on our lives. I have also been enhanced to work with graphics programs Adobe Illustrator and Adobe Photoshop.

9. Seznam použité literatury

VIGUÉ, Jordi. *Mistři světového malířství*. 1.vyd.Dobřejovice: Rebo Productions CZ, spol. s.r.o. , 2004. 470 s. ISBN 80-7234-304-1, s.465-470

STEUER, Sharon. *Mistroství světa v Adobe Illustrator: Typy, efekty, kouzla*. 1.vyd. Brno: Computer Press, a.s., 2007. 432 s. ISBN 978-80-251-1778-1.

ČORNEJ, Petr. *Dějiny Zemí Koruny české*. 9.vyd.Praha a Litomyšl: Paseka, 2003.316 s. ISBN 80-7185-605-3

ČORNEJ, Petr. *Panovníci českých zemí*. 1.vyd.Havlíčkův Brod: Fragment, 1992. 64 s.ISBN 80-901070-5-2

Pop-art [online]. [citováno 20. června 2014]. URL: <http://www.popart.cz/>

Panovníci [online]. [citováno 20. června 2014]. URL:

